

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte predsedníčky JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Petra Dukesa, JUDr. Viery Pepelovej, JUDr. Beaty Miničovej, v právnej veci žalobcu **K.**, IČO: X., zást. JUDr. D., proti žalovanému **F.**, o náhradu škody 190 243 712 Sk, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 59/2005 zo dňa 14. februára 2006, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 59/2005 zo dňa 14. februára 2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu tak, že žalobu o náhradu škody v napadnutej časti zamietol. Žalobcovi uložil, aby zaplatil žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy konania v sume 1 997 954,50 Sk. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na znenie ustanovenia § 289 ods. 1, § 290 ods. 1 a 2, § 292 ods. 3 a 5 Obchodného zákonníka a uviedol, že v danej veci sa žalobca domáhal náhrady škody vo výške 190 243 712 Sk s 19% úrokom z omeškania od 19.1.1999 až do zaplatenia z titulu porušenia povinnosti vyplývajúcej žalovanému zo zmlúv

o uzavretí budúcej zmluvy, uzavretých dňa 2.10.1998. Žalobca svoj návrh odôvodňoval tým, že žalovaný sa zaviazal uzatvoriť so žalobcom kúpnu zmluvu po tom, čo sa žalobca stane víťazom obchodnej verejnej súťaže na predaj časti podniku S. – Š., štátny podnik so sídlom B., K. – Š., výstup č. 1 – Veľká Ida a na predaj časti podniku S. – Š., štátny podnik so sídlom B., K. - Š., výstup č. 2 – Š.. Listom zo dňa 15.10.1998 žalovaný oznámil žalobcovi, že sa stal víťazom verejnej súťaže. Na výzvy žalobcu nereagoval, neakceptoval jeho návrhy na povinnosť uzatvorenia kúpnych zmlúv. Žalobca listom z 18.1.1999 vyzval žalovaného k zjednaniu nápravy a oznámil žalovanému, že na uzavretí kúpnych zmlúv trvá. Žalovaný na výzvy žalobcu reagoval listom z 10.3.1999, ktorým oznámil, že z dôvodu závažných zmien, za ktorých boli uzatvorené zmluvy o budúcich zmluvách, zaniká podľa § 292 ods. 5 Obch. zák. záväzok uzavrieť budúcu kúpnu zmluvu.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nedošlo k vyňatiu časti majetku podniku, ktorý mal byť predmetom prevodu z pôsobnosti zriaďovateľa a tiež tým, že došlo k zníženiu hodnoty majetku privatizovaného štátneho podniku vyradením a fyzickým zrušením nehnuteľnosti, čím došlo ku zmene údajov uvedených v privatizačnom zámere a informačnom memorande oproti skutočnému stavu. Odvolací súd dospel k záveru, že na základe zmlúv zo dňa 2.10.1998 sa žalobca podľa článku II. zmluvy zaviazal k tomu, že ak sa stane víťazom obchodnej verejnej súťaže na predaj časti podniku (výstup č. 1, výstup č. 2), uzavrie s vyhlasovateľom zmluvu o predaji podniku. V čl. III. predmetných zmlúv sa žalobca zaviazal uzavrieť kúpnu zmluvu najneskôr do 90 dní po obdržaní oznámenia o vybratí jeho návrhu, ako najvhodnejšieho. Najvyšší súd mal za to, že na základe zmlúv o uzavretí budúcej zmluvy vznikol záväzok žalobcovi a nie žalovanému na uzavretie kúpnej zmluvy. Uzatvorenia kúpnych zmlúv sa mohol domáhať len žalovaný. Ak žalobcovi vznikla škoda, tak nie konaním žalovaného, pretože žalovaný neporušil zmluvnú povinnosť. Žalobcovi preto nevzniklo právo požadovať náhradu škody podľa § 290 ods. 2 Obchodného zákonníka a jeho žaloba je nedôvodná. Na základe týchto skutočností odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 OSP.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Je toho názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď konštatoval, že na základe zmlúv o uzavretí budúcej zmluvy vznikol záväzok žalobcovi a nie žalovanému na uzavretie kúpnej zmluvy a že uzatvorenia kúpnych zmlúv sa mohol domáhať len žalovaný, ktorý neporušil zmluvnú povinnosť, a preto žalobcovi nevzniklo právo požadovať náhradu škody podľa § 290 ods. 2 Obch. zák. Poukázal na znenie ustanovení § 265, § 266 ods. 1, 2, 3 Obchodného zákonníka. Uviedol, že vyhlasovateľ verejnej obchodnej súťaže, F. nikdy nepodnikol žiadne kroky k tomu, aby spochybnil, či už verejnú súťaž alebo zmluvy o budúcich zmluvách. Staval sa k tomu tak, že mal záujem na tomto plnení, avšak svojou nedôslednosťou a nekonaním spochybnil postavenie druhej zmluvnej strany, ku ktorej nebol úprimný, t.j. vedel o skutočnostiach, ktoré bránia realizácii zmlúv, ale i napriek tejto vedomosti druhej strane neoznámil bez zbytočného odkladu prekážky, ktoré nastali v realizácii zmlúv. V čase, ktorý bezprostredne predchádzal uzavretiu zmlúv o budúcej zmluve obe zmluvné strany vykonali prejav vôle tak, že sa obe cítili byť zaviazané zmluvami o budúcej zmluve a obe zmluvné strany akceptovali svoju povinnosť uzavrieť kúpne zmluvy. Teda zo zmlúv o budúcej zmluve vyplynul záväzok uzavrieť kúpne zmluvy pre oba zainteresované subjekty. Toto tvrdenie je preukázateľné jednak konaním K., smerujúcim k splneniu svojich zmluvných povinností a jednak písomným vyjadrením F. z 15.10.1998, kde F. uznáva svoju povinnosť uzavrieť kúpne zmluvy. Ak by sa v tomto prípade vylúčila povinnosť F. uzavrieť na základe budúcich zmlúv kúpne zmluvy, tak celý proces, ktorý predchádzal uzavretiu zmlúv, t.j. vyhlásenie verejnej obchodnej súťaže, by sa zdal nezmyselný, ktorý nesmeroval a nesledoval žiadny konkrétny cieľ. Verejnou obchodnou súťažou na uzavretie zmlúv o budúcej zmluve bol sledovaný cieľ realizácie konečných obchodov, t.j. uzavretia kúpnych zmlúv, pričom zmluva o budúcej zmluve bola len jedným z krokov smerujúcich k ich úspešnej realizácii. O uzavretie končených kúpnych zmlúv prejavil záujem ako F. tak aj K., pričom tento svoj záujem povýšili na záväzok, ktorý F. uznal listom z 15.10.1998. Zo zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy môže byť zviazaná buď iba jedna zo zmluvných strán alebo obidve zmluvné strany. V pochybnostiach sa má za to, že sú z nej zaviazané obidve zmluvné strany. Odvolací súd nesprávne právne posúdil právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovaným. Zmluvami o budúcich

zmluvách pre výstup č. 1 a výstup č.2. žalovaný porušil tento právny vzťah v celom rozsahu. Odvolací súd poukázal len na čl. II. týchto zmlúv a nevšimol si čl. VI., týkajúci sa záverečných ustanovení. Odsek 1 ustanovuje povinnosť vyhlasovateľa prijať návrh vybraný v zmysle § 286. Vznik tejto povinnosti, t.j. akceptácie vybraného návrhu, je podmienený uskutočnením výberu najvhodnejšieho návrhu. Prijatie vybraného návrhu je právnym úkonom. Lehotu na urobenie tohto úkonu ustanovujú podmienky súťaže, ako ich obligatórnu náležitosť. Akceptáciou návrhu je špecifický proces kontraktácie v prípade verejnej súťaže zavŕšený. Zmluva je uzavretá okamihom, keď vyjadrenie o prijatí návrhu dôjde navrhovateľovi. Právny vzťah porušil žalovaný a spôsobil žalobcovi škodu, ktorú si uplatnil v súdnom konaní v rozsahu, v akom je zdokumentovaná v súdnom spise.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal dovolanie žalobcu, po zistení, že dovolanie je podľa § 238 ods. 1 OSP prípustné a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 a 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť žalobcovi porušením povinností žalovaného. Žalobca si ako škodu uplatňuje sumu, ktorú musel zaplatiť z dôvodu nevyčerpaných finančných zdrojov, ktoré si zabezpečil na zaplatenie kúpnej ceny privatizovaného podniku a ušlý zisk, o ktorom tvrdí, že by ho dosiahol, keby si bol žalovaný splnil svoj záväzok. Medzi účastníkmi nie je sporné, že v danej veci žalobca uspel vo verejnej obchodnej súťaži vyhlásenej žalovaným a žalovaný s ním uzavrel zmluvu o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy. K uzatvoreniu kúpnej zmluvy na privatizovaný podnik však nedošlo z dôvodov na strane žalovaného. Súd prvého stupňa žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného na náhradu škody v rozsahu, ako si žalobca vyúčtoval za nevyčerpané finančné zdroje a ušlý zisk. Odvolací súd bol iného názoru. Žalobu v napadnutej časti zamietol s odôvodnením, že na základe zmlúv o uzavretí budúcej zmluvy vznikol záväzok žalobcovi a nie žalovanému na uzavretie kúpnej zmluvy. Uzatvorenia kúpnych zmlúv sa mohol domáhať len žalovaný. Uviedol ďalej, že ak žalobcovi vznikla škoda, tak nie konaním žalovaného, pretože žalovaný neporušil zmluvnú povinnosť. Žalobcovi preto podľa názoru odvolacieho súdu nevzniklo právo požadovať náhradu škody podľa § 290 ods. 2 Obchodného zákonníka. Podľa § 373 Obchodného zákonníka, kto poruší svoju

povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinnosti bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť. Podľa § 757 Obchodného zákonníka pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených týmto zákonom platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl. Obchodný zákonník teda vymedzuje predpoklady pre priznanie práva na náhradu škody a pokiaľ v konaní nie sú preukázané okolnosti vylučujúce zodpovednosť, uvedené v § 374, má povinnosť uhradiť škodu ten, na strane ktorého došlo k porušeniu povinnosti, či už zo zmluvného vzťahu, alebo porušením zákonnej povinnosti za predpokladu, že sú splnené aj ostatné podmienky. Úprava náhrady škody je v Obchodnom zákonníku založená na princípe objektívnej zodpovednosti. To znamená, že strana, ktorá porušila svoju povinnosť, je povinná vždy škodu nahradiť bez ohľadu na to, či porušenie povinností, ktoré spôsobilo vznik škody, zavinila alebo nie. Odvolací súd z uvedeného pohľadu nepreskúmal dostatočne predpoklady pre vznik práva žalobcu na náhradu škody. Svoje odôvodnenie založil len na zistení, že uzatvorenia kúpnych zmlúv sa mohol domáhať len žalovaný, a preto ak žalobcovi vznikla škoda, tak nie konaním žalovaného. Odvolací súd sa však nedostatočne vysporiadal z tohto pohľadu s konaním žalovaného, v dôsledku čoho aj nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Nevyhodnotil zákonom predpokladané podmienky pre vznik škody, založené na princípe objektívnej zodpovednosti. Najmä nebola venovaná dostatočná pozornosť podmienkam verejnej obchodnej súťaže vyhlásenej žalovaným a jeho záväzkom z toho vyplývajúcim, ktorými je potrebné sa podrobnejšie zaoberať. S ohľadom na citované ustanovenie § 757 Obchodného zákonníka sa úprava náhrady škody podľa § 373 a nasl. vzťahuje nielen na škodu vzniknutú porušením povinností vyplývajúcich z platnej zmluvy, teda zo záväzkového vzťahu založeného účastníkmi, ale aj na škodu, ktorá vznikla porušením povinností plynúcich zo zákona, alebo rozhodnutia štátneho orgánu. Podľa § 243b ods. 1 OSP dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Dovolací súd v danej veci postupoval podľa citovaných ustanovení OSP. O trovách dovolacieho konania rozhodne súd v novom rozhodnutí o veci samej, čo vyplýva z ust. § 243d ods. 1 OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. mája 2008

JUDr. Margita Fridová , v. r.
predsedníčka senátu